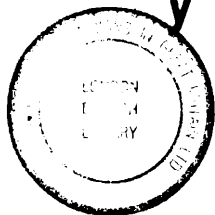

**ЩОБ ПОМОГТИ
ВАМ
ПОСЕЛИТИСЯ
У БРИТАНІЇ**

**ЩОБ ПОМОГТИ
ВАМ
ПОСЕЛИТИСЯ
У БРИТАНІЇ**

**ПІДРУЧНИК ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ
ДОБРОВІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ**

*Багато інформацій в цій брошурі
є такі, що підлягають частим змі-
нам. Поправлено в липні 1948 р.*

ЗМІСТ

	Стр.
1. Куди звертатися	5
2. Мусите учитися англійської мови	9
3. Права	11
4. Затруднення — забезпечення — оподаткування	14
5. Пайкування ..	23
6. Служба здоровля	34
7. Освіта	35
8. Церкви	37
9. Відпочинкові влаштування	38
10. Гроші ..	40
11. Ваги й міри ..	43
12. Поштовий Уряд ..	45
13. Подорожування	50

ПРИВІТ

В імені уряду і народу Британії я хочу передати Вам теплий привіт в нашій Країні.

Ми маємо надію, що Ви будете почувати себе щасливими поміж нами; я є певний, що Ви зустрінете нашу готовість і охоту допомогти Вам тут осісти. Помимо нашої стриманости і наявної повільности в заприязненні, Ви побачите, що ми є дружнім народом. Я запевнюю Вас, що наш привіт є щирий.

Ви схочете довідатися багато про нас і ця книжечка є призначена допомогти Вам знайти відповіді на деякі щоденні питання, які Ви зустрінете.

Маю надію, що вона буде Вам корисною.

(ДЖ. А. АЙЗЕКС)

Міністр Праці та Народньої Служби

КУДИ ЗВЕРТАТИСЯ

Можливо, що в одній з нище поданих установ Ви зможете розговоритись у Вашій рідній мові, по французькому, або по німецькому, мимо того прийдеться звертатись переважно по англійському, тому що назагал перекладчики чужих мов не знаходяться в цих установах. Переконайтесь, що урядовці в тих установах в терпеливими й охочими допомогти Вам інформаціями у всіх справах, якими вони займаються.

Допомога у всіх тих установах в безплатна, за винятком Поштових Урядів, за звичайну поштову, телеграфічну й іншу послуги.

а) Затруднення: Оскільки маєте якінебудь труднощі з Вашим затрудненням (працею), яких Ви не можете задовольняюче полагодити, порадившись з працедавцем або фабричним урядовцем опіки, Ви повинні звернутись по офіційну пораду в найблищій Уряді Праці.

Ці Уряди Праці в державними установами і для працедавців і для працівників: їхні відділи знаходяться в кожній окрузі і місті.

б) Загальні вказівки: Де б Ви не працювали, найближчою до Вас Державною установою буде звичайно Поштовий Уряд.

Там Вам звичайно зможуть подати адресу тієї чи іншої установи, яку хочете відвідати. Майже всі Поштові Уряди відчинені шість днів на тиждень. В малих селах Поштовий Уряд є найкращим місцем, куди звертатися по різні місцеві інформації. Додатково до звичайних поштових услуг Поштовий Уряд видає ліценції на радіоприймачі, дозволи тримати собаку, полагоджув деякі грошові справи, як впр. родинні додатки. В кожному Поштовому Уряді знаходиться телефонічна книжка, в якій можна знайти адресу якоїнебудь місцевої установи.

Поліція на вулиці з приємністю вкаже Вам дорогу і заощадить Ваш час, уділяючи всяких можливих, корисних і певних інформацій. У Великій Британії відносини між поліцією і громадянством є вийняtkово добрі. Поліціант буде Вашим приятелем.

в) Страти: Охорона: Місцева Поліційна Станиця є місцем, куди треба зголошувати всяку страту майна, яку можна б відзискати, як і всяку страту, яку підовіряєте, як крадіж Вашої власности. Вийняtkом є пропавші речі в публичних засобах транспорту: залізнична й автобусова служби мають свої бюро загубленого майна і віднайдіння

такої власності є на деннім порядку. За цю послугу належиться невелика оплата.

Поліційна Станція є, очевидно, місцем, куди треба звернутись по охорону проти когонебудь, хто пробує Вас ошукати або загрожує Вам; там-же треба зголосити злочинну діяльність проти Вашої особи чи власності.

Скільки Ви працюєте у фабриці, всі такі справи, оскільки повстали на терені фабрики, треба в першій мірі подати до відомо Урядовцеві Опіки (Welfare Officer). І подібно, як щось станеться в гостелі, де Ви мешкаєте, треба це наперед зголосити управителеві гостелю або Урядовцеві Опіки.

г) **Пайковані харчі, виключно з молоком:** Місцевий Харчовий Уряд (Food Office) займається всіми справами, зв'язаними з пайкуванням (дивіться секція ч. 5). Численні Харчові Уряди займаються рівнож „Національними реєстраційними картами“ (популярно названі Identity Cards).

г) **Розпорядження місцевих урядових установ:** Більшість справ, що вимагають розпоряджень, полагоджуються на місці місцевою владою. Туди належать: Служба Здоровля, Освіти й Помешкання. По інформації в цих справах треба звертатися до установ Місцевого Уряду, які звичайно

звуться або Міська Рада (The Town Hall), або Уряд Ради (The Council Offices).

д) Урядова порада: В багатьох більших містах є корисні Громадські Бюра Поради (Citizens' Advice Bureau), установлені Місцевим Урядом. Їхньою ціллю є заощадити мешканцям і урядовцям часу, даючи короткі відомості про урядові і добровільні услуги з яких користують мешканці і про розпорядження, що торкаються звичайних людей; зглядно куди належить звернутися про потрібні і спеціальні інформації.

е) Особисті проблеми: В Британії є чимало добровільних установ, що помагають людям ріжними способами. Найбільшою зпосеред них (поза релігійними установами) є „Жіноча Добровільна Служба“ (The Women's Voluntary Services — W.V.S.), котра охоплює всю країну і має свої бюро по всіх містах і представництва в більшості інших місцевостей. Ця Жіноча Добровільна Служба займається перш за все опікою над домом і дитиною; але не обмежує своєї діяльності виключно до цієї допомоги. Жіноча Добровільна Служба робить особливе зусилля допомогти Європейським Добровільним Робітникам; нпр. єдині нараві існуючі розмовні переклади з англійської мови на естонську, латишську, литовську, українську, польську, німецьку і сербсько-хорватську

в якраз видані згаданою Жіночою Добровільною Службою.

Оскільки Ви є в стані службово приєднатись до якоїсь тутешньої релігійної установи, то отримаєте моральну підтримку і пораду від її душпастирів і провідників (дивіться 8 і 9 секції).

2

МУСИТЕ УЧИТИСЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Вивчення англійської мови є чимсь найбільш корисним для Вас, щоб допомогти тут оселитися і давати собі добре раду. Оскільки Ви не знаєте французької чи німецької мови, це вимагатиме великого зусилля.

Допомога від посторонніх: Ви переконаєтесь, що усі Вам хотітимуть допомогти, але мимо того єдиними мовами, якими можете задавати прості питання з надією відповіді є французька і німецька. Тільки невелика кількість британців, яких Ви стрінете розуміють ці мови, більшість з них не розуміє взагалі ніякої чужої мови.

Підручники розмов і словники: Французько-англійські, німецько-англійські й не так часто

польсько-англійські підручники розмов та словники можна купити в багатьох книгарнях і газетних кіосках у Великій Британії. Нажаль, такі книжки в східньо-європейських мовах ще не є в друку, але, як ми вже сказали Жіноча Добровільна Служба приготувала для Вас „аркуші розмов“ з англійським перекладом і вимовою. Оскільки хочете мати такий комплет, зверніться до найближчого відділу Жіночої Добровільної Служби.

Лекції: Зроблено деякі розпорядження відносно лекцій англійської мови у Вашій власній мові підчас побуту в гостелі. Оскільки Ви опанували англійську мову настільки, що розумієте лекцію ведену по англійськи, Ви будете в стані робити швидкий поступ на місцевих Ваших курсах. Управитель Вашого гостелю або Урядовець Опіки в місці Вашої праці охоче уділить Вам інформації про лекції англійської мови, зорганізовані Місцевою Шкільною Владою (дивіться секцію 7) і іншими установами.

Радіо — лекції і відомости: Бритийська радіовисильня корпорації (BBC) надає лекції англійської мови по англійськи, в рівних годинах дня і вони є дуже корисні для такого, хто вже досить знає англійську мову, щоби їх розуміти. Ці лекції надаються в слідуючих годинах за „Серед-

нім Часом Грінвіч“ = 4.45-5 00; 6.00-6.15; 6.45-7.00; 7.45-8.00; 10.45-11.00; 11.30-11.45; 16.45-17.00; 17.15-17.30; 21.00-21.15.

Бюлетені відомостей BBC надавані по англійськи в дуже повільному темпі мови є також корисні для чужоземних слухачів. Ці надаються від середнього часу Грінвіч, від 12.15-12.30 і 17.00-17.15 на хвилі довжиною 1796 м.

Зимою годинники у Великій Британії наставляні на стандартний час (Середній Час Грінвіч) = літом годинники наставляються на одну годину вперед.

Передачі для чужоземних слухачів BBC заповідає в годинах Середнього Часу Грінвіч („астрономічний час“).

3

ПРАВА

Залежно від того, що сказано нижче, ви маєте назагал усі ті самі привилеї і ту саму відповідальність перед британськими законами, що і звичайний британський горожанин. Це значить, що Ви маєте повне забезпечення права і коли Ви порушите право, Ви підлягаєте тим самим карам, що й звичайний британський горожанин.

ВИНЯТКИ

1. **Виборчі права.** Як чужинець Ви не маєте права голосу в парламентарних виборах, ані у виборах до Місцевих Урядів.

2. **Закони** устанавляють для чужинців окремі обмеження. Головні з цих обмежень:

а) Ви мусите зареєструватись на поліції і зголосити туди протягом 48 годин усяку неприсутність понад 14 день з Вашого зареєстрованого місця побуту; це треба зголосити як на поліції в місцевості де Ви мешкаєте, так і на поліції в місцевості де збираєтесь замешкати. Ви мусите так само, як усякий британський громадянин, зголосити зміну своєї адреси у Харчевому Уряді.

б) Ви мусите зголосити на поліції протягом 48 годин усяку зміну в zatrudненні, разом з пріввищем нового працедавця і всяку зміну у Вашому стані, як: шлюб, розвід, смерть чоловіка чи дружини або дитини, молодшої 16 років життя.

в) Вам не вільно змінити Вашої праці без доволу Міністерства Праці і Народньої Служби.

3. **Міністр** Внутрішніх Справ може видати розпорядження депортувати якогонебудь чужинця. Однією з умов Вашого побуту в З'єднанім Королівстві (Великій Британії) є те, що Ви будете додержувати ті услів'я, на яких Вас сюди завербували.

Крім того Ви маєте усі ті самі нагоди і вигоди;

що і британські громадяни. Маєте право користуватись з освітніх, суспільних і медичних служб, установлених державою. Немає ніяких обмежень на подружжя між британськими горожанами й чужинцями. Діти, що народяться в ці й країні є британськими горожанами. Додатково Ви маєте свободу релігійних ісповідань і свободу вступити в члени Професійної Співки, свободу виражати свої погляди, читати якенебудь друковане слово (тутешніх газет ані держава ані церква не цензурує) і слухати якоїнебудь радіопередачі.

Натуралізація (Горожанство): В цій країні не надається британського горожанства нерозважно нікому, хто не докаже, що він є здібним стати гідним горожанином. Той, хто хоче скласти прохання, щоб стати натуралізованим британським горожанином, мусить вперше прожити 5 років в З'єднанім Королівстві, посідати бездоганний характер, знати доволіно англійську мову і мати намір жити в майбутнім, чи то в З'єднанім Королівстві, чи в одній з Королівських Доміній за морем.

Зобов'язання: Усі ці свободи панують тут не тільки в теорії але й в практиці, бо британський народ цінить їх так високо, що з дуже малими виїмками вони звичайно керують їхніми громад-

ськими і приватними справами толерантно, справедливо і помірковано. Само „триматися по стороні права“ не вистарчає у вільнім суспільстві. Щедрі установи і звичаї цієї країни незабезпечені так довго, як довго ті що живуть тут, чи приїхали тут жити, продовжують коритися обов'язкові поводити себе відповідально і з пошаною до інших.

Важна увага : У Вел. Британії є незаконним посідати зброю без окремого дозволу поліції, кари за порушення цього права є дуже суворі.

4

ЗАТРУДНЕННЯ — ОБЕЗПЕЧЕННЯ — ОПОДАТКУВАННЯ

Затруднення: Уже Вам пояснено, що Ваша праця буде в однім або іншій з нечисленних промислів чи служб, що є життєво необхідні цій країні і в яких є поважний брак робітників. Не завжди буде можливим дати Вам вибір, чи то відносно роду праці, яку Вам треба виконувати, чи місця праці і тому Ви можете опинитися при роботі цілком відмінній від тієї, яку Ви були б вибрали, чи яку Ви попередньо робили.

Але це буде одначе така праця, про яку вважається, що Ви зможете виконувати. Ви можете чути про інші праці. Які на Вашу думку краще Вам підходять, але пам'ятайте, що привезення Вас сюди є частиною старанно приготованого плану, що передбачений поконати повобнні економічні труднощі і що передбачені для користі *усіх* у цій країні.

І це якраз тому було необхідним отримати від Вас писемне зобов'язання, що приймете якунебудь працю, затверджену Міністерством Праці і Народньої Служби і що Ви не зміните своєї праці, як тільки за згодою Міністерства Праці і Народньої Служби.

Затруднення малолітніх: Оскільки Ви були в стані перевести своїх дітей до Англії, то певно хочете знати, які заходи будуть зроблені, щоб їх zatrudнити тоді, оскільки вони у віці 15 літ покинуть школу.

Окремі заходи зроблено для zatrudнення хлопців і дівчат і в Бюро zatrudнення малолітніх при Місцевім Уряді Праці, де дають дітям пораду у виборі покликання, приміщують на працю і як працедавці доглядають за ними загально протягом їхнього юнацького життя. Але Ваші діти мають ті самі можливості, що й британські діти продовжувати їхню освіту і після скінчення 15 року життя, оскільки вони на це надаються.

Вкладна ubezpieчення: Дедукції, які робляться щотижня з Вашої платні, пояснені нижче. Вкладки ubezpieчення і доходний податок пояснений в деяких подробицях щоб Ви зрозуміли чому сума, яку Ви отримуєте не є повною сумою Вашої платні. Ви є примусово ubezpieчені і Ваш працедавець, що платить вкладки подібно як Ви, відтягатиме Ваші вкладки від Вашої платні і приліплюватиме потрібні значки на Ваші вкладковій карті. Від 5. липня 1948 р. висота вкладки, що Ви будете платити є:

<i>Вік</i>	<i>Мужчини</i>	<i>Жінки</i>
18 і більше	4 ш. 11 п.	3 ш. 10 п.
до 18	2 ш. 10½ п.	2 ш. 04 п.

За ці вкладки Ви зможете домагатися слідуєчих користей:

1. Допомога у випадку хвороби.
2. Допомога у випадку безробіття.
3. Допомога у випадку промислового каліцтва.
4. Допомога материнська.
5. Вдовина допомога.
6. Опікунчий додаток.
7. Пенсія вислуги літ.
8. Одноразова пожертва в зв'язку з смертю.

Одружені жінки: Коли Ви є одруженою жінкою і Ви є затрудненою, Ви можете сплачувати тільки 3 п. тижнево (на допомогу у випадку промислового

каліцтва). Оскільки Ваш чоловік знаходиться в цій країні, то його **убезпечення** покривають Ваші користі від 4. до 8. (як подано вище), але оскільки він не знаходиться в цій державі, то розумніше Вам буде оплачувати повні вкладки.

Допомога на випадок хвороби і безробіття: Оскільки Ви хворий, то можете домагатися 26 ш. на тиждень для себе, 16 ш. для дружини і 7 ш. 6 п для першої дитини. Хлопець і дівчина до 1. років можуть домагатися 15 ш. на тиждень. Ви не можете отримати цих користей поки не матимете 26 значків на своїй карті протягом певного часу, а щоб отримати повну суму Вам потрібно мати 50 значків, або відповідний („кредит“ з попереднього складкового року. „Кредит“ Ви отримуєте за тижні, протягом яких Ви хворіли, оскільки пошлете лікарську посвідку до Уряду Народнього Убезпечення; або за тижні Вашого безробіття, оскільки зголоситесь до Уряду Праці).

Оскільки Ви захворіли, Ви повинні написати і повідомити якнайшвидше Ваш Місцевий Уряд Народнього Убезпечення. Лікар дасть Вам формуляр, який він підпише, і котрий Ви самі виповните що вказати, яким способом хочете отримати гроші і цей формуляр пошлете до Вашого Місцевого Уряду Убезпечення.

Оскільки Ви безробітний, Вашу допомогу виплатять Вам в Уряді Праці.

Нещасливі випадки при праці: Оскільки Вам стався нещасливий випадок при праці, Ви можете отримати 45 ш. замість 26 ш. допомоги, яку отримується у випадку хвороби. Це називається допомогою у випадку каліцтва, але Ви зможете однаково отримати 16 ш. на Вашу дружину і 7 ш. 6 п. на першу дитину. Оскільки наслідки каліцтва тривають довший час, лікарі задецидують на кінець 26 тижня (або раніше) як тяжкі є наслідки. Оскільки Ви тяжко потерпіли, то Ви надалі будете отримувати 45 ш. на тиждень, що є сто відсотків допомоги у випадку каліцтва. Оскільки Ви не дуже потерпіли, Ви можете отримати менше, до 9 ш. на тиждень, що є двадцять відсотків допомоги у випадку каліцтва.

Оскільки Ваше каліцтво дає Вам малі наслідки, Ви можете отримати суму грошей між 15 фунтів і 150 фунтів.

Є окремі додатки, які Ви можете отримати разом з допомогою каліцтва, оскільки Ви потребуєте медсестру, або оскільки Ви є нездібні взагалі до ніякої праці. Про це Ви повинні запитати у Вашому місцевому Уряді Народнього Убезпечення.

Інші користи: Оскільки Ви хочете домагатися однієї з інших допомог (користей), що знаходяться на лісті, Ви повинні зголоситися до Вашого Місцевого Уряду Народнього Убезпечення і там

Вам пояснять, що Вам треба зробити. Пам'ятайте, що Ваш місцевий Уряд Народнього Убезпечення завжди радо Вам допоможе, оскільки є щось з Вашим забезпеченням чого Ви не розумієте.

Інша фінансова допомога: Ви певно схочете знати, що з Вами станеться оскільки Ви не були тут доволі довго, бути в стані сплатити відповідну кількість вкладок щоб заслугувати на допомогу у випадку хвороби або безробіття. Ви можете звернутися по грошеву допомогу до місцевого Обласного Урядовця Допомогової Установи, адресу якого отримаєте від фабричного Урядовця Опіки або представника Професійної Спільки, або в Поштовому Уряді. Немає установленної скали цих допомог, висота виплати залежить від фінансових засобів апліканта.

Професійні Спільки і Представництва Робітників: Згідно зі звичайною практикою в цій країні введення Європейських Добровільних Робітників до промислу було дискусюване і досягнуто згоду представників Професійних Спілок і працедавців взагалі і всіх тих, що безпосередньо репрезентують окремі галузі промислу, в котрих Добровільні Робітники є zatrudнені.

В цій країні Професійні Спільки є добровільними союзами, вони не є контрольовані ані урядом, ані

політичною партією чи церквою. Працюючі не є зобов'язані правом бути членами Професійної Спілки, але в деяких галузях промислу існує умова між працедавцями і Професійними Спілками, що тільки члени Професійних Спілок будуть затрудені. В більшості з найважливіших галузей промислу висота платні і інші умови праці є узгіднені умовами між Професійними Спілками, що репрезентують робітників і представниками працедавців. Це система добровільної угоди є затверджена урядом і її успіх залежить від сили членства організації, що репрезентує працедавців і працюючих. Уряд, працедавці і Професійні Спілки, з уваги на все вище сказане, погодилися, що Європейські Добровільні Робітники, які стають на працю, можуть стати членами відповідної Професійної Спілки. Коли Ви стали членом Професійної Спілки, її місцевий представник дасть Вам поради й вказівки відносно відповідної платні, умови праці, дисциплінарних приписів і інших справ. Допомогу в таких справах можна рівнож отримати від урядовців у Місцевім Уряді Міністерства Праці і Народньої Служби, які з приємністю дадуть Вам докладні інформації в час Вашого приступлення до праці, або допоможуть змінити місце затрудення.

Доходовий податок: Більшість із Вас, за винятком тих, що мають на своєму утриманні численну

родину, довідаєтесь, що Вам треба сплачувати дохідовий податок і що в практиці відтягнення дохідового податку від платні вже зроблене, ще заки Ви платню отримали. Ці відтягнення на протязі року мають покрити Ваш біжучий річний дохідовий податок. (Система біжучих відтягнень з платні називається „P.A.U.E.“, тобто плати так, як отримуєш).

Стандартна рата дохідового податку є висока, 9/- з кожного фунта стерлінгів. Але вичислені полегші і звільнення. Згідно з зарядженням, проголошеним міністром фінансів (Chancellor of the Exchequer) в його бюджетовій промові з 6. квітня 1948, одна п'ята частина всієї заробітної платні (аж до 2.000 фунтів річно) є вільна від податку. Далі, є особисті звільнення, внаслідок яких звільняється від податку перші 110 фунтів з платні нежонатого, або перші 180 фунтів спільного доходу подружжя. Звільнення на діти становить дальших 60 фунтів від кожної утримуваної дитини. Слідуючих 50 фунтів понад суму, вільну від податку, оподатковано 3/- від одного фунта, а дальші 200 фунтів — по 6/- від 1 фунта. Аж потім починається повна стандартна рата.

Щоб Ви могли одержувати належні Вам полегші, податкова влада присилає Вам формуляр. Оскільки маєте труднощі з виповненням формуляра, то Вам допоможе в цьому Громадське

Бюро Поради або урядник Опіки, коли мешкаєте в гостелі.

З подробиць цього формуляра податкова влада приділить Вам податкове число, що визначить суму грошей, вільних від податку. Вашому працедавцеві буде подане Ваше податкове число, щоб він міг обрахувати відповідні податкові відтягнення. Цей обрахунок буде проведений податковими урядниками. Вам також подадуть Ваше податкове число і запізнають з його значінням.

А.

Максимальний тижневий прибуток, звільнений від податку.

Б.

Тижневий прибуток, понад який сплачується стандартну рату податку.

	ф.	ш.	п.		ф.	ш.	п.
Самітний чоловік чи жінка або одружена жінка	2	16	0		8	17	0
Подружжя бездітне ..	4	10	0		10	10	0
Подружжя з одною дитиною	5	19	0		11	19	0
Подружжя з двома дітьми	7	8	0		13	8	0
Подружжя з трома дітьми	8	17	0		14	17	0
Подружжя з чотирьма дітьми	10	5	0		16	6	0
Подружжя з п'ятьома дітьми	11	14	0		17	14	0

ПАЙКУВАННЯ

Усі важливі харчі, молоко, солодощі, чай (але не кава), одежа, мило й паливо, є пайковані. Тютюн і цигарки не є. Уряд zorganizував розподіл тих харчів, яких обмаль, щоб Ви були певні, що зможете отримувати регулярно повний пайок який Вам належиться і ціни кінцевих харчів, а також і інші харчі забезпечується перед зростом шляхом субсидії. Громадянство щиро-сердечно підтримує цю схему з огляду на теперішній недостаток товарів. Яка-небудь неправильна діяльність що була б скерована до ушкодження цієї схеми зустрічає незадоволення пересічного громадянина і рівнож строго переслідується законом. Ми уважасмо нашу пайкову систему в теперішніх обставинах за необхідну, для того щоб запевнити кожному можливість купити для життя необхідні речі. Пайкову книжку видає Вам місцевий Харчевий Уряд і полагоджує усі питання відносно пайкування харчів. Ваша пайкова книжка містить в собі купони на харч, мило і солодощі. Коли Ви прибудете до Англії, замешкасте в гостелі, прохарчування буде для Вас zorganizоване. Після приїзду буде Вам вручена одночасно Ваша пайкова книжка, виказка тожса-

мости і в тім-же часі відбудеться поліційна реєстрація. Пам'ятайте, що адреса у Вашій пайковій книжці й виказці тожсамости мусить завжди згоджуватись і при зміні адреси і зареєстрування її в поліції, належить рівнож сходити до Харчового Уряду, де Вам змінять адресу і на виказці тожсамости, і на пайковій книжці. Коли Ви мешкаєте в гостелі, то відповідаєте особисто тільки за одержані купони і за Ваші купони на солодоші. Частину Ваших купонів на мило затримує влада в гостелі для домашніх господарських потреб, частину видають Вам на закуп туалетного мила. Є чотири різні типи пайкової книжки: 1) звичайна для дорослих (ясножовта), 2) для вагітних жінок (сіра), 3) для дітей від 5 до 18 років (блакитна) і 4) для дітей до 5 років (зелена). Книжку видається раз на рік і в ній знаходяться харчеві купони і купони на мило на цілий період пайкового року, що триває більш-менш від липня до липня. Пайковий рік трактується як 13 4-ох тижневих періодів і купони на кожний з 4-ох тижневих періодів є важні тільки протягом цього періоду.

Сторінки 9–12 книжки для дорослих мають купони на м'ясо, яйця, товщі, сир, бекон, цукор і консерви. Сторінки 13–14 є для чаю; сторінки 15–16 для мила, сторінки 17–24 для хліба, тіста і муки; сторінки 25–36 для „пунктованих“ харчів — тобто для харчів, що не є пайковані кількістю

чи ціною, але яких є обмежений вибір згідно з кількістю пунктів призначених для кожної особи протягом пайкового періоду (дивіться нижче); сторінки ж 37–40 на солодощі і шоколяду.

Одяг: Ваша одягова книжка що містить в собі одягові купони, є тією червоною книжкою, що Вам дадуть вкупі з Вашою харчовою книжкою. Тримайте її в безпечному місці.

В своїй книжці знайдете три роди купонів — знаковані, цілі і чверткові. Вартість цих купонів установляє уряд тоді, коли оголошує їхню важність. Напримір не всі знаковані купони у Вашій книжці мають ту саму вартість. Харчевий Уряд скаже Вам про вартість купонів у Вашій біжучій одяжній книжці. Купони можуть бути зужитковані в якій небудь крамниці і Вам нетреба реструватися у крамаря. Уся готова одежа, майже всі матеріяли включно з вовною в клубках, хусточки, рушники, простині і всі інші предмети одяжі, за винятком капелюхів, потребують одяжних купонів, як і грошей щоб їх купити. Звичайний приділ купонів є около 50 купонів на рік, але це число змінюється з року на рік. В додатку до одяжних купонів і додаткових одяжних купонів, які Ви отримаєте від Харчового Уряду, оскільки Ви винятково потребуєте, можете отримати частину річних купонів в гостелі залежно від протягу пайкового періоду, що ще не скінчився. До-

ростаючі діти, вагітні жінки і промислові робітнички можуть отримати додаткові одяжні купони. Щоб їх отримати, зверніться до Харчового Уряду. Більшість фізичних робітників в промислі і сільським господарстві отримують додаткові 10 купонів на рік. Ці купони звуться „10 промислових“ і Ви повинні запитати про них свого працедавця або в місцевім Уряді Міністерства Праці і Народньої служби. Коли Вам ці купони належаться, Ваш працедавець зробить для Вас відповідне за ними прохання. Якщо Ви почнете працювати в копальнях вугілля і в сільським господарстві, Ви можете заслужувати на ще більше додаткових купонів. Як Ви працюєте в сільським господарстві, Ви повинні запитати в місцевім Уряді Сільсько-Господарського Комітету або у господаря (якщо Ви працюєте приватно). Якщо Ви працюєте в копальні вугілля, то запитайте Урядовця Вишколу в копальні. Кожний предмет одяжі має свою купонову вартість: плащ (вовняний з повною підшивкою) 18 купонів, мужеський одяг 26–29 (залежно від підшивки), мужеські черевики 4½, жіночі черевики 3½, панчохи фасонові 3, нефасонові 1. Є окремі нищі рати для дитячої одяжі і дитячі черевики можна купити без купонів. Не вирізуйте самі купонів з Вашої книжки. Книжку треба взяти зі собою до крамниці і крамар відріже купони. Приймати відрізані

купони (за винятком через пошту) є для крамниці вчинком нелегальним. Не всі купони у Вашій книжці відразу стають важними і жадний „комплет“ не може бути зужиткований, доки не буде оголошення про його важність. Комплекти купонів стають важними не конечно в регулярних відступах часу, тому Ви не повинні витрачати всіх своїх купонів на зимовий одяг, не лишаючи собі купонів на літню одягу. Уживаний одяг можна купити, але це теж вимагає купонів, хіба що продається по дуже низькій ціні. Ужитковий знак СС41 на одяжі означає, що це добрий предмет одяжі, відносно дешевий і випродукований згідно з урядовою одяжною схемою. Ця одяга може бути куплена в кожній крамниці.

Солодоці: Щоб купити солодоці, яких приділ є (червень 1948) 12 унцій на 4 тижні, Ви мусите зужиткувати свої „особисті пункти“, котрі Ви знайдете на сторінках 37-40 пайкової книжки для дорослого. Солодоці чи шоколяду можете купити в якійнебудь крамниці і крамар мусить особисто вирізати купони.

Загальні пояснення харчового пайкування: Хліб, мука, тісточка, м'ясо, товщі, бекон і шинка, цукор, сир, чай, консерви (конфітура, мармеляда і т.п.) солодоці, шоколяда, молоко, яйця, всі ці харчі є окремо пайковані. Багато інших

харчів включено з більшістю консерв; бісквіти, сушені яйця і збіжжєві харчі в пайковані збірно в „пунктовій“ системі (дивіться нище). Головні не пайковані харчі — це риба, ковбаски, м'ясні пиріжки, свіжі овочі, ярина і кава. Для раціонованих харчів за винятком чаю, хліба і тісточок, мила, солодощів і „пунктових“ харчів. Ви можете зареєструватись в склепах і тільки тоді Ви зможете набути кожен з цих раціонованих харчів, але тільки в склепі, де Ви зареєструвалися. Для реєстрації занесить Вашу харчову книжку до крамарів, де Ви хочете купувати, і Вам виповнять своїм прізвищам місця для цього призначені на стр. 6. Оскільки Ви тимчасово неprisутні зі свого місця сталого побуту і мешкаєте в приватному домі, Ви можете отримати тимчасовий пайковий документ з якогонебудь Харчєвого Уряду. Цей документ можна уживати в якійнебудь крамниці. Оскільки затримуетесь на більше як дві ночі у готелі чи в подібнім місці, то Вас запитають представити свою пайкову книжку і частина Вашого тижневого пайка буде скреслена. Харчєвий Уряд скаже Вам скільки того повинно бути.

Харчєвий пайок: Стандартний пайок для дорослих на кожний 4-ох тижневий пайковий період виносить (червень 1948): м'ясо — за вартість 1/- тижнево разом з м'ясними консервами вартості 2 п.

Товщі — 8 унцій (0,23 кг.) на тиждень, що включає 1 унцію кухонного жиру; решта 7 унцій мусять бути вибрані, як 4 унції масла і 4 унції маргарини одного тижня, а 4 унції масла і 2 унції маргарини на слідуєчий тиждень. Бекон і шинка: 2 унції (57 гр.) на тиждень. Цукор 8 унції (0,23 кг.) на тиждень. Сир $1\frac{1}{2}$ унції (42 гр.) на тиждень. Чай 2 унції (57 гр.) на тиждень. Консерви: 1 фунт (0,45 кг.) на 4-ох тижневий період (або 1 фунт цукру для варення повідел). Яйця одне яйце тоді, коли Міністерство Харчування пришле приділ чи приділить Вашому крамареві. Молока приділ змінється з порою року від 2–3 „пайнтів“ (1,1 літра і 1,7 літра) на тиждень. Хліб: хлібні купони можна зужиткувати в якійнебудь крамниці. Підставовий приділ для дорослого є 9 купонів на тиждень. 1 купон виносить 7 унцій (0,20 кг.) хліба або $\frac{1}{3}$ фунта (0,15 кг.) муки або $\frac{1}{2}$ фунта (0,23 кг.) тісточок. Слово „або“ тут означає, що Ви маєте довільний вибір. Фізичні робітники в деяких заняттях мають право до додаткових 6-ти купонів хліба на тиждень. Промислові робітники отримують до свого стандартного пайка додатковий харч; тим що вони харчуються у фабричній кантині, яка отримує додатковий харч, особливо м'ясо, щоб робітники мали добру страву опівдні. Робітники в сільськiм господарстві, з огляду на те, що вони не можуть в зв'язку з характером

їхньої праці отримати з кантини опівдні гарячу страву, дістають окремий пайок сира і хліба так, щоб їм не забракло їжі опівдні. Діти отримують додаткові харчі, особливо хліб і молоко. Харчевий Уряд скаже Вам все про ці окремі додатки.

Пунктовані пайкові харчі: Додатково до згаданих в горі, деякі інші харчі, головним чином м'ясні консерви, консервовані овочі, сушені овочі, бісквіти і збіжєві харчі спайковано на систему пунктів. Кожна особа має право на 28 пунктів на 4-ох тижневий період. Кожний продукт, що включений в цю схему, має свою пунктову вартість; нпр.: солодкі бісквіти в 10 пунктів за фунт (0,45 кг.), сардинки 2 пункти за малу коробку, сироп і сок по 8 пунктів за 1 фунтову пушку. Харчі в цій системі і їхні пунктові вартості змінюються від часу до часу залежно від запасів і про ці зміни оголошується в радіо і пресі (дивіться стр. 32).

Пунктові купони в пайковій книжці мають слідуючі вартості: купони „А“ — 1 пункт, купони „В“ — 2 пункти, і купони „С“ — 4 пункти. Ці пункти можна замінити в Харчевім Уряді на хлібні купони: 1 пункт за 1 купон, оскільки Вам бракує хліба.

Мило: Приділ мила виносить 3 „пайки“ на 4

тижні, отримується його на купони „К“, що знаходяться на 15 стр. пайкової книжки для дорослого. Приділ, що його можна закупити в якійнебудь крамниці, може бути одним із слідує-чих: 4 унції твердого мила, 3 унції туалетного мила, 6 унцій м'якого мила. Мило до голення і шампон не є пайковані. Деякі підмінки доброго мила можна купити без купонів — це є підмінки корисні для прання одягу і миття посудини. Діти до 5 літ отримують додаткове мило.

Паливо: Оскільки знайдете собі приватне помешкання, Вам буде цікаво знати про Ваше положення відносно приділу палива. Усі роди домашнього палива (за винятком дерева, газу і електрики) є обмежені. Максимальна кількість дозволено 34 центнери річно в Південній Англії і 50 центнерів на Півночі (1 центнер в Англії = 112 фунтів). Але малі додаткові дотації, щоб покрити потреби співмешканців, можуть бути уділені місцевим Доглядачем Палива за окремим дозволом. Цей приділ має на меті покрити за-потребування житливих приміщень до 6-ти кімнат і 4-ох осіб, де є рівнож газ, електрика і піч на олійне паливо. Приділ зроблений для головних мешканців квартири. Обмежені кількості котло-вого палива можуть отримати ті консументи, що мають відповідне урядження, щоб палити тим родом палива. Домовласники можуть отримати

свій приділ тільки від вугільного купця, де є зареєстровані. По дальші подробиці треба звернутися до свого місцевого Доглядача Палива, котрого адресу отримаєте в місцевім Поштовім Уряді.

Товари домового ужитку: В деяких з цих тепер у Англії бракує, але створено схему по якій такі люди як ми, що організують свій дім перший раз, можуть отримати обмежене першенство відносно деяких товарів. І Ваші працедавці мають право на дозволи для простирал для Вас, оскільки Ви мешкаєте на квартирі отриманій від працедавців. Ці дозволи (знані як „докиц“ або „юнитс“) на закуп меблів і деяких матеріялів можна отримати в місцевім Уряді Палива.

Зміни в пайках: Зміни в пайках і оголошеннях про явність купонів і т.п. оголошується в бюлетенях ВВС і публікується в пресі звичайно у формі оголошень, поміщених Міністерством Харчування або Урядом Торговлі. Приділове положення є рідко те саме від одного періоду до другого з огляду на зміну запасів; пайки згадані вище можуть бути неактуальними, коли отримаєте цю книжку. Мимо того, ця секція написана досить подрібно, щоб дати Вам ключ до загальної схеми і до позему харчового пайкування, одержного

пайкування і т.д., які Ви можете надіятись зустрінути в цій країні.

Страта або крадіж пайкової книжки: На місце страченої чи украденої пайкової книжки (але не книжки з одержними купонами), місцевий Харчевий Уряд виставляє Вам нову книжку і помагає Вам отримати нові купони на місце пропавших або вкрадених, оскільки Ви докажете, що вони дійсно пропали або що їх вкрадено.

КУПІВЛЯ І ПОЗАДОМОВЕ ХАРЧУВАННЯ

Години торгівлі: Крамниці звичайно відчинені від 8.30 чи 9.00 години ранком до 5.30 або 6.00 години вечером. Один день на тиждень, залежно від міста і околиці є „днем раншого замкнення“, коли усі крамниці замикаються о годині 1.00 або раніше.

„Громадські ресторани“ або „бритійські ресторани“ де можна отримати добрий і дешевий харч, знаходяться в багатьох містах.

Алькогольні напитки: Продаються в барах, коршмах і готелях, але тільки протягом „дозволених годин“. Ці години змінюються залежно від околиці, але звичайно покривають чотири години в день і чотири години вечером (в неділю відповідно дві і три години). Ціни в публичних

барах є дешевші, ніж в сальонових барах даної коршми. „На чай“ дають тільки тоді, коли напитек проносять Вам до стола.

ЦІНИ

Приблизні пересічні ціни деяких щоденних товарів є: пиво — $1/2$ – $1/8$ за „пайнт“, тютюн — $3/8$ за унцію, цигарки — $1/3\frac{1}{2}$ – $1/9$ за 10 штук, шоколяда — 10 пенсів за чверть фунта, хліб — $2\frac{3}{4}$ пенса за малий буханок (14 унцій) і $4\frac{1}{2}$ пенса за великий буханок (1 ф. 12 унцій), масло $1/6$ за фунт, маргарина 5 пенсів і 9 пенсів за фунт, сир 10 пенсів за фунт, м'ясо від 5 пенсів до $1/6$ за фунт, залежно від частини, бекон $2/4$ за фунт, мука 4 пенси за фунт, яйця 3 пенси штука, чай $3/4$ за фунт, кава $2/6$ за фунт, молоко 5 пенсів за „пайнт“, картопля 1 до $1\frac{1}{2}$ пенси за фунт (за вийнятком молоді картоплі), цукор 5 пенсів за фунт.

6

СЛУЖБА ЗДОРОВЛЯ

Нова система служби Народнього Здоровля має почалася в липні 1948 р. Це забезпечить безплатну медичну службу і лікування для всіх. Урядовець

Опіки у Вашому місці затруднення зможе Вам сказати де Ви зможете отримати інформації про Службу Здоровля і Лікування у Вашій окрузі.

7

ОСВІТА

Дорослі: У більшості великих міст є „Вечірні Інститути“ в яких відбуваються вечірні освітні курси, влаштовані місцевими освітніми властями для людей, що затруднені протягом дня. На цих курсах є звичайно широкий вибір предметів особливо тих, що зв'язані з технічною наукою в промислі. Оплати за ці курси є звичайно дуже малі. Якщо звернетесь до бюро місцевого Освітнього Комітету, то він вкаже Вам де Ви можете отримати всі потрібні інформації не лише відносно вечірніх курсів у „Вечірніх Інститутах“ але про інші курси, проваджені у Вашому місті місцевим Освітнім Комітетом. Інші установи, що займаються влаштуванням вечірніх курсів це Освітній Союз Робітників і Позаочні Відділи Університету.

Дитина: Ваші діти по закону у віці між 5-15 років мусять ходити до школи і наука є дармова

для всіх. В більшості великих міст місцеві урядові власті мають денні садки, в котрих діти дошкільного віку, тобто ті, що не мають 5 років, можуть мати догляд підчас коли їхні родичі є при праці. Під цю пору дуже часто трапляються, що треба прилучитися до лісти чекаючих на приміщення. Якщо працюєте у якомусь селі, то там напевно є школа у Вашому містечку і Ви зможете розпитати у директора або директорки школи, який чи яка є в будинку при школі. Якщо Ви живете задалеко від школи, щоб Ваші діти могли ходити, то місцеві власті звичайно постараються про запевнення моторового транспорту.

Бібліотеки: В кожному місті якоїнебудь величини — у великих містах є багато — є „Вільні бібліотеки“, з яких можна позичати книжки на представлення вписового формуляра (який можна отримати в бібліотеці), підписаний місцевим домовласником. В сільських околицях є менше бібліотек, але ці села є добре обслуговувані. Окружні бібліотеки, які висилають раз на тиждень до найдальших містечок в означену годину, так, щоб книжки могли бути обговорені і змінені.

ЦЕРКВИ

Духовенство: В цьому краю з охотою постараються допомогти Вам у всіх Ваших проблемах та будуть служити порадами, якщо Ви у потребі. Для того, щоб Ви могли продовжувати свою службу Богові в цій країні, захочете знати, котре із місцевих віроісповідань у Великій Британії (якщо Ви є православний або протестант) є найбільш споріднене з Вашим віроісповіданням. Який небудь духовник Англіканської Церкви, священник Шотландської Церкви і Незалежних Церков, зможе допомогти Вам у цьому. Головними християнськими установами к цій країні є: Англіканська (Єпископська) Церква, Шотландська (Пресвітеріянська) Церква, Шотландська (Єпископська) Церква — незалежні Церкви Методистів, Баптистів, Конгрегаціоналістів і інші церкви та Римо-Католицька Церква. За виїмком Пресвітеріянської та Незалежної, всі Церкви є Єпископські. У більших містах можна легко знайти доми молитов та духовників усіх цих установ. На провінції Ви правдоподібно знайдете лише одно місце молитви Англіканської Церкви (а в Шотландії — Пресвітеріянської) і додатково в Англії переважно буде одно із Незалежних Церков. Якщо Ви є греко- або римо-

католиком, Ви повинні скомунікуватися з найближчим римо-католицьким священиком; якщо Ви православного або протестантського віроісповідання — з духовним одною чи другою (Єпископською або Неепископською) Церквою.

Суспільна діяльність: При всіх Церквах є організації, що займаються культурним і суспільно-товариським життям. Часто буває, що найбільш розвинута установа в даній місцевості є сполучена з особливою Церквою і молодь одержує окрему увагу. У містах, як у селах, можна без жадних труднощів пристати до однієї з цих установ.

9

ВІДПОЧИНКОВІ ВЛАШТУВАННЯ

Між багатьма організаціями, до яких Європейські Добровільні Робітники можуть пристати є: УМСА — Християнський Союз Молодих Мужчин; УВСА — Християнський Союз Молодих Жінок. Ці організації так тут як і в інших краях Європи, УМСА і УВСА, дають товариську, розривкову і освітню опіку в своїх приміщеннях. Вся їхня діяльність опирається на християнських основах.

Жіночі Інститути: Майже у всіх містах та селах є Жіночі Інститути, що влаштовують культурно-освітні та товариські сходини для жінок.

Пластуни та пластунки: Ці організації, що мають міжнародній характер, займаються хлопцями і дівчатами. Вони займаються товариською та освітньою працею і дають багато нагоди до розривки на свіжій повітрі; ручним виробництвом і таборуванням.

Союз Гостелів для молоді: Союз гостелів для молоді (У.Н.А.) дає скромне приміщення в багатьох околицях на провінції для молоді, що мандрує пішки або на роверах. Ночлігові гостелі є положені недалеко один від другого і члени організації можуть переночувати в них за оплатою 1/6 за ніч. Адреси місцевих відділів вище згаданих організацій можна знайти в телефонічних книжках або одержати їх в Громадських Бюрах Поради, або в місцевому Бюрі Посередництва Праці. Вище згадані організації є організаціями неполітичними.

ГРОШІ

Таблиця грошей, яких вживається у Британії є як слідує:

12 пенсів	=	1 шілінг
20 шілінгів	=	1 фунт стерлінг
21 шілінгів	=	1 гвінея*)

Для короткого означення пенсів уживається латинської літери „d“, напр. 5 пенсів пишеться 5d. Для короткого означення шілінгів уживається латинської літери „s“, напр. 9 шілінгів пишеться 9s. або 9/-. Для означення фунта стерлінга уживається значка „£“, напр. 4 фунти завжди пишеться £4. Ціни звичайно подається в письмі самими цифрами, які переділюється скісними рисками, щоб відділити фунти від шілінгів і пенсів.

12/11	=	дванадцять шілінгів і одинадцять пенсів
11/-	=	одинадцять шілінгів
£2/1/8	=	два фунти один шілінг і вісім пенсів

*) Немає жадної монети або банкнота вартости гвінеї або пів-гвінеї, але ціни часто вчислюються в гвінеях, головно ціни за одяг, комірне за квартиру і т.п., напр. убрання може бути продане за 10 гвінеї це значить 10 ф. 10 ш. 0 п.

Англійські монети і банкноти є такі:

Мідяні —

фартінг*) = ¼d.

пів пенса = ½d.

пенс = 1d.

Нікльові —

три пенси = 3d.

Срібні —

три пенси (тепер в ці рідкі) = 3d.

шість пенсів = 6d.

шілінг = 1s. (1/-)

два шілінги (фльорен) = 2s. (2/-)

пів корони = 2s. 6d. (2/6)

Банкноти —

десять шілінгів = 10s. (10/-)

один фунт = £1 .

Ці є одинокі два банкноти у звичайному ужитку, хоч є також в обігу п'ять фунтові банкноти.

СИСТЕМА НАГОРОД ЗА ПРИСЛУГУ

Харчі та готелі: В британських ресторанах та готелях немає звичаю додавати до рахунку 10% за обслуговування, крім деяких, де це є точно визначене в інструкціях для гостей. В чайних є звичай лишати на столі або давати кельнерці кілька

---

*) Фартінг це монета, якої вживається рідко, хіба при купівлі хліба та деяких полотняних і харчевих продуктів.

пенсів при невеличкім рахунку, около 6 п. при рахунку 5 до 6 ш., а більше при ще більшому рахунку (кельнер сподівається отримати около 6 п. при рахунку около 5 ш. і приблизно 2 ш. при рахунку около 1 ф.).

Залізниці: Носієві клунків дається звичайно 6 п. Більше дається, якщо є багато клунків, або якщо він має з ними багато клопоту.

Таксівки: За прислугу для шофера таксівки можна дати 6 п. при рахунку на 2 ш. і, в залежності від дальшої віддалі, 1 ш., 2 ш. чи 2 ш. 6 п., або такий додаток приблизно цих сум, який вирівнює рахунок до круглого шілінга або 6 п. Нпр.: при рахунку 4 ш. 9 п. можна дати шоферові кругло 6 ш.

Театри, кіна і гардероби: В цьому краю немає звичаю давати нагороди за прислугу супровідникам в кінах або театрах, які показують Вам Ваше місце; але доглядачі в гардеробах усіх розривкових установ сподіються отримати около 6 п.

Пересторога: Давати гроші урядовим службовцям в надії отримання упривілійованого трактування є важкою провинною відносно закона і очевидно, така провинна є тимбільша у відношенню до поліції або службовців на відвічальних становищах.

Велике число людей в цьому краю в затруднені урядом (посередньо або безпосередньо) на менш важних становищах. До таких належать поштарі, що доручують пакки і хлопці, що доручують телеграми; в деяких краях є звичай давати тим людям нагороду за прислугу і цього зовсім не вважається за підкуплювання; однак в цьому краю такого звичаю нема.

11

ВАГИ Й МІРИ

Метричної системи у Великій Британії не вживається, з винятком наукової праці. Таблиці мір і ваг виглядають так:

Ваги:

16 унцій (скор. oz.)	=	1 фунт (скор. 1 lb.)
14 фунтів	=	1 стона (камінь)
112 фунтів або 8 стонів	=	1 цетнар (скор. 1 cwt.)
20 цетнерів	=	1 тона

Рівновартості цих ваг в метричному укладі є такі:

1 унція	=	28 грамів
1 фунт	=	454 грами
1 стона	=	6,356 кілограма
1 цетнер	=	50,848 кілограма
1 тона	=	1016,96 кілограма

Отже в приближенню 1 фунт є трошки менший від $\frac{1}{2}$ кілограма, а 1 тона є трошки більша від 1000 кілограмів.

Міри довжини:

12 цалів (інч)	=	1 стопа (фут)
3 стопи (фіт)	=	1 ярд
1760 ярдів	=	1 миля

Рівновартості тих мір в метричній системі є:

1 цаль	=	2,54 сантиметра
1 стопа	=	30,48 сантиметра
1 ярд	=	91,4 сантиметра
1 миля	=	1,609 кілометра

Один ярд це трохи менше, в приближенні, як один метр, а 5 миль = 8 кілометрів, отже одна миля трохи менша як $1\frac{1}{2}$ кілометра.

Міри плинів:

4 джилс	=	1 пайнт
2 пайнти	=	1 кварта
4 кварта	=	1 гальон

Докладні рівновартості цих мір у метричній системі є такі:

1 джил	=	0,142 літри
1 пайнт	=	0,568 літри
1 кварта	=	1,136 літри
1 гальон	=	4,546 літри

Один пайнт це трохи більше, як $\frac{1}{2}$ літри.

Міри поверхні:

Акр є звичайною мірою для мірення земельної площі. Акр є рівний 0,404 гектара. Менші площі міряться звичайно квадратними стопами або квадратними ярдами.

12

ПОШТОВИЙ УРЯД

Поштовий Уряд — а його відділи знайдете в кожному місті чи селі — займається багатьма справами. Найважливіші з цих справ вичислені нище. Якщо Вам потрібні докладніші інформації про якунебудь з вичислених справ — їх завжди можна отримати в місцевому Поштовому Уряді.

Оплати:

Листи в краю — $2\frac{1}{2}$ п. за перші 2 унції, за кожні наступні 2 унції по $\frac{1}{2}$ п.

Поштові картки в краю — 2 пенси.

Листи до країв, що входять в склад Бритійської Імперії і до С.Ш.А. — $2\frac{1}{2}$ п. за першу унцію, за кожну наступну 1 п.

Листи до інших країн — 3 п. за першу унцію, за кожну наступну $1\frac{1}{2}$ п.

Летунська пошта: Нею можна користуватись в листуванні з багатьма країнами. Про оплати інформуйтеся в Поштовому Уряді.

Пакети: У Поштовому Уряді довідаєтеся про різні приписи, що відносяться до величини та ваги пакетів, пересиланих в краю і закордон. Ви можете висилати деякі харчі і інші речі до Ваших родин і оwoяків закордоном, але перед приготуванням такого пакету Ви повинні засягнути інформацій відносно правил в Поштовому Уряді.

Поручення: Кожний лист або пакет в краю, призначений на поручену пошту, має мати замітку *Registered* в лівому розі в долині. Такий лист чи пакет вручити урядовцеві на пошті і він дасть Вам посвідку. Листи і пакети мусять бути добре опаковані в досить міцний, відповідно до змісту, в пакунковий матеріал і мусять бути заліплені воском, клеєм або іншою клейкою речовиною. Пакети чи пачки зв'язані шнурком, будуть прийняті, якщо всі кінці шнурка й вузли є заліплені воском. Оплата за поручення виносить 3 п. і покриває відшкодування до 5 ф.; 4 п. до 20 ф.; 1 п. за кожних додаткових 20 ф. аж до максимум 1 ш. 11 п. за 400 ф.

Висийка грошей закордон: Банкнотів включно з 1 ф. і 10 ш. не вільно висилати закордон. €

багато обмежень у висилці грошей закордон поштовими або грошовими переказами; перед висилкою просить інформацій у Поштовому Уряді. Ви можете висилати Вашій рідні, що перебуває у країні, з якої походите (з винятком Німеччини), частину Вашого заробітку. Кожне прохання про дозвіл на висилку грошей закордон буде індивідуально розглядане. Котрий небудь банк Вас поінформує, що треба робити і скільки можна вислати. Не вільно Вам пересилати грошей для рідні за посередництвом Поштового Уряду.

Пересилка грошей в краю: Є кілька способів, якими можна безпечно передавати гроші на терені Великої Британії.

а) **П о р у ч е н н я :** Гроші, які висилаєте поштою, треба вложити в спеціально до того призначені конверти, які продають в кожному Поштовому Уряді. Таку конверту треба вручити урядовцеві на пошті і взяти від нього посвідку. Монети, пересилані в конверті, треба обгорнути папером, щоб вони не сувались.

б) **П о ш т о в і п е р е к а з и :** Ці перекази можна закупити в кожному Поштовому Уряді на кожную суму до 21 ш. за оплатою 1 п., $1\frac{1}{2}$ п., або 2 п. за переказ. Особа, якій пересилається такий переказ може замінити його на гроші в котрому небудь Поштовому Уряді, хіба що на переказі є визначений Поштовий Уряд, в якому переказ можна замінити на гроші.

е) Грошеві перекази: Ці перекази можна закупити в Поштових Урядах на кожну суму до 50 ф. і їх виплачується таксамо, як поштові перекази.

г) Телеграфічна пересилка грошей: Гроші можна переказати телеграфічно з одного Поштового Уряду до другого, в якому особа, для якої гроші призначені, їх відбирає. Поштовий Уряд висилає телеграму до даної особи з повідомленням, що гроші є до відбору в місцевому Поштовому Уряді.

Щадження грошей: Ви мабуть не захочете носити при собі грошей, хіба стільки, скільки Вам потрібно на дрібні видатки; решта Ваших грошей буде безпечніша в банку. Ви зможете відкрити собі ощадностеве конто в кожному Поштовому Уряді з сумою принайменше 5 ш. За виплату Ваших грошей з відсотками ручає британський уряд. Відсоток виносить $2\frac{1}{2}\%$ річно і гроші на суму до 3 ф. можна вибрати на жадання колинебудь, в котромунебудь Поштовому Уряді, якщо предявите Вашу поштову ощадностеву книжку і Вашу виказку. У Поштовому Уряді Вас поінформують, що робити, якщо захочете вибрати більше чим 3 ф.

Телефони: У всіх публичних телефонічних будках є вивішені інструкції, як телефонувати. Одинокі монети, якими платиться є одно — і

шістьпенсові та одношілінгові. Оплати за розмови вагаються від двох пенсів за місцеву розмову до трьох шілінгів одинадцять пенсів за трихвилинну розмову на віддаль 125 миль або далше. За розмови на далеку віддаль, що тривають більше як три хвилини, платиться додатково. За розмови на далеку віддаль платиться дешевше між годинами 17.30 (або 18.30 для абонентів) і 21.30. Централь скаже Вам все точно — скільки грошей треба вкинути до автомату.

Повні інформації про телефонічну обслугу в поміщені на вступі кожної телефонічної книжки.

Телеграми: Телеграми можна висилати з кожного Поштового Уряду, який має телеграфічну службу, за оплатою 1 ш. за 9 слів або менше включно з адресою, з додатком 1 п. за кожне-наступне слово. Телеграми можна також надавати телефонічно; кличте: „телеграми“. Про інформації відносно заграничних телеграм та телефонічних розмов звертайтеся до котрого-небудь Поштового Уряду.

ПОДОРОЖУВАННЯ

12 годинна система часу: Коли вживаєте автобусового чи залізничного розкладу їзди пам'ятайте, що у Великій Британії уживаємо 12 годинної, а не 24 годинної системи часу. Години між північю а полуднем називаються ей. ем. (a.m.), а між полуднем та північю — пі. ем. (p.m.).

Для орієнтації:

24 год. сист.	12 год. сист.	24 год. сист.	12 год. сист.
11.59 це в	11.59 ей. ем.	19.00 це в	7.00 пі. ем.
12.00 „	(Полудне або 12 вполудне)	20.00 „	8.00 „
12.01 „	12.01 пі. ем.	21.00 „	9.00 „
13.00 „	1.00 „	22.00 „	10.00 „
14.00 „	2.00 „	23.00 „	11.00 „
15.00 „	3.00 „	24.00 „	12.00 (північ)
16.00 „	4.00 „	00.01 „	12.01 ей. ем.
17.00 „	5.00 „	00.59 „	12.59 „
18.00 „	6.00 „	01.00 „	1.00 „

В різних розкладах їзди вживається різні способи для відзначення ранніх годин від пополудневих. Нпр. вживається грубшого та тоншого друку цифр; або чертки між годиною і хвилинами (12 09 — рано і 12/09 пополудні).

Залізниця: На всіх головних залізничних станціях є Інформаційне Бюро; на менших станціях

інформації можна отримати при касі. На станції є вивішений розклад їзди поїздів на таблицях. Одначе в теперішній час бувають часті зміни, тому краще завжди спитати. Є добрий друкований розклад їзди, який подає години майже всіх поїздів у Британії і яким можна користуватись в готелях та публичних бібліотеках: це т.зв. „Бредшов“ („Bradshaw“). Є ще другий добрий розклад їзди „Ей.Бі.Сі.“ („A.B.C.“), але в ньому є подані лише поїзди з Лондону і до Лондону.

Звичайно є вагони першої і третьої класи. В першій класі можна скоріше мати сидяче місце, але воно дорожче. Немає різниці в ціні квитків на поспішні і звичайні поїзди. Звичайна ціна їзди третьою класою в одну сторону поза Лондон виносить приблизно $2\frac{1}{2}$ п. за одну милю. За подорож впооротом звичайна ціна є два рази більша від звичайної ціни в одну сторону і можна повертатись колинебудь на протязі трьох місяців. Але в поворотні квитки на коротший час (місячний поворотний або однодневий поворотний) в ціні багато меншій від подвійної ціни за подорож в одну сторону. З місячним поворотним квитком, якого ціна виносить около $1\frac{1}{2}$ п. за милю, треба повертатись на протязі одного місяця. Ціна однодневого поворотного квитка буває рівна ціні звичайного квитка в одну сторону і поворотна їзда мусить відбутись того самого дня; одначе ці квитки можна набувати лише в деякі дні тижня

і поміж означеними станціями. Робітничі квитки по зниженій ціні продаються на деякі поїзди вранці і з поворотом увечорі, але лише поміж деякими станціями. Сезонні квитки по зниженій ціні можна набувати на час одного тижня, місяця або на довший період часу. Діти в віці 3 до 14 років подорожують за половину ціни. За багаж не платиться, хіба що висилається його окремо наперід, але на перевіз ровера треба купити **квиток.**

Курити дозволено у всіх переділах з виїнятком означених **НЕ КУРИТИ.** В багатьох поїздах є переділи призначені **ТІЛЬКИ ДЛЯ ЖІНОК.** Ці написи є вміщені на вікнах.

Автобусова служба на довгу віддаль: В Британії є широко розвинена сітка автобусової служби на довгу віддаль, якою, в деяких подорожах, Вам буде вигідніше користуватися, ніж поїздами. На дальші подорожі треба замовляти місце далеко завчасу; місцеві люди скажуть Вам адресу.

Місцеві автобуси, тролейбуси і трамваї: Висота оплати звичайно залежить від віддалі, але в деяких містах є встановлена ціна. Часом можна отримати дешеві поворотні квитки. Великі числа вміщені (звичайно високо спереду і ззаду) на всіх цих возах є показчиком їхньої дороги. Легко можна посилитись і вєісти в автобус з правильним числом, але який іде в протилежному напрямі до

бажаного, тому що автобуси мають ті самі числа без огляду на те, чи їдуть в одну, чи другу сторону.

В Лондоні є добре розгалужена сітка підземної залізниці, яка має лише вагони однієї класи і оплата за їзду залежить від віддалі. Курення є заборонене в частинах деяких автобусів та трамваїв; глядіть за написом „НЕ КУРИТИ“. Плювати заборонено у всіх публичних місцях і середниках льокомоції у Великій Британії.

Таксівки: Як в Лондоні, так і в багатьох із більших міст, таксівки звичайно є випосажені автоматами, які вказують висоту оплати за переїзд, згідно з кількістю проїханих миль. Ця оплата звичайно покриває кошти переїзду двох осіб і за додаткових пасажирів і багаж платиться додатково. У менших місцевостях таксівки часто не мають автоматів і оплата за переїзд є встановлена на основі звичаю або попередньої умови з шофером.

Ровери: За ровери не платиться податків і їх не реєструється; але добре є занотувати фабричне серійне число Вашого ровера, щоб — на випадок крадіжки, поліція могла легше цей ровер відшукати. Добре є вживати ланцюжка та колодки.

(Авта і мотоцикли є оподатковані і мусять бути зареєстровані та обезпечені.)

Дорогові приписи: Хто провадить механічні або кінні вози, а також наколесники і особи, які

ведуть коні, мусять бути ознайомлені з дороговими правилами і приписами включно зі всіми дороговими знаками. „Дороговий кодекс“ („The Highway Code“) це урядова книжечка, яка поміщує поради для подорожуючих. Її можна набути в книгарнях та кіосках в ціні 1 п. В додатку до цих державних законів є цілий ряд строгих приписів по містах відносно постою возів на вулицях, про які поліція вважає, що їх всі шофери повинні знати.

Дорогові світла є загально вживані. На червоне світло треба задержатись, червоне і жовте приготувитись рушати, зелене рушати дальше, якщо дорога вільна. Саме жовте світло означає задержатись, хіба що воно появляється коли Ви вже рушили, або є так близько, що нагле задержання може спричинити катастрофу. На дорогах і вулицях в усіх забудованих околицях швидкість є обмежена і означена написами з числом 30; кінець такого обмеженого терену є визначений округлою білою таблицею з чорною скісною смугою.

Беспека на дорогах: Пам'ятайте, що у Великій Британії є лівосторонний дороговий рух і тому перед переходом на другу сторону вулиці, треба подивитись направо. Багато міст мають визначені переходи на вулицях. Вони є визначені металевими набоями на їдні та стовпом зі жовтою

кулею на хіднику. На таких переходах пішоходи мають першенство, хиба що в дорогові світла, — але завжди треба вважати.

В різних містах деякі вулиці є однонапрямні, на яких коловий рух дозволений лише в одному напрямі; їх пізнати по таблицях з написом ОДНОНАПРЯМНА ДОРОГА на початку вулиці і НЕМА В'ІЗДУ на кінці вулиці. Це обмеження відноситься до роверів так само як до всіх возів, але не торкається пішоходів. При переході однонапрямних доріг треба особливо вважати. На всіх хідниках пішоходи можуть іти в обох напрямках.

ПЕРЕХОДОВІ ГОСТЕЛІ ■

FULL SUTTON

Bridlington Road,
Stamford Bridge,
Yorkshire.

WEST WRATTING

R.A.F. Site,
Wratting Common,
West Wratting,
Cambridgeshire.

CHILDS ERCALL

Manor Farm,
Childs Ercall,
Market Drayton,
Shropshire.

INSKIP

Naval Camp,
Inskip,
nr. Preston,
Lancashire.

BEDHAMPTON

New Road,
Bedhampton,
nr. Havant,
Hampshire.

LOCHINVAR

Netherby Road,
Granton,
Edinburgh, 5,
Scotland.

CHANDLER'S FORD

Bournemouth Road, Chandler's Ford,
Southampton.

РОДИННІ ГОСТЕЛІ ▲

WEST WELLS

West Wells Road,
Hawthorne,
Wiltshire.

PRIORY ROAD

Priory Road,
Cottingham, Hull,
Yorkshire.

ALSAGER

Excalibur," Field's Road, Alsager,
Stoke-on-Trent, Staffordshire.

Гостелі Вел. Британіі

P.L. 291 UKR.

1948

Prepared by
THE CENTRAL OFFICE OF INFORMATION
for the MINISTRY OF
LABOUR AND NATIONAL SERVICE